

รายวิชา ศิลปะ (ทัศนศิลป์)

รหัสวิชา ศ๒๒๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง ประวัติและพัฒนาการ ของเครื่องแต่งกาย

ครูผู้สอน ครูปณณ รัตนภักดี
ครูรุ่งศักดิ์ บุญเทศ

เรื่อง ประวัติและพัฒนาการ ของเครื่องแต่งกาย

ด้านทักษะกระบวนการ

A collage of vintage clothing items. At the top left is a grey blazer over a black turtleneck and a brown skirt. To its right is a white long-sleeved shirt tucked into high-waisted grey trousers with a black belt. Further right is a brown argyle vest over a white collared shirt, paired with a pleated brown skirt and a black belt with a silver buckle. A violin is positioned on the left side. A pocket watch is on the right. In the foreground, there is a vase with red roses and a pair of brown leather shoes with white socks.

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

นักเรียนมีความใฝ่เรียนรู้

กิจกรรม

“ชุดปริศนา”

กิจกรรม “ชุดปริศนา”

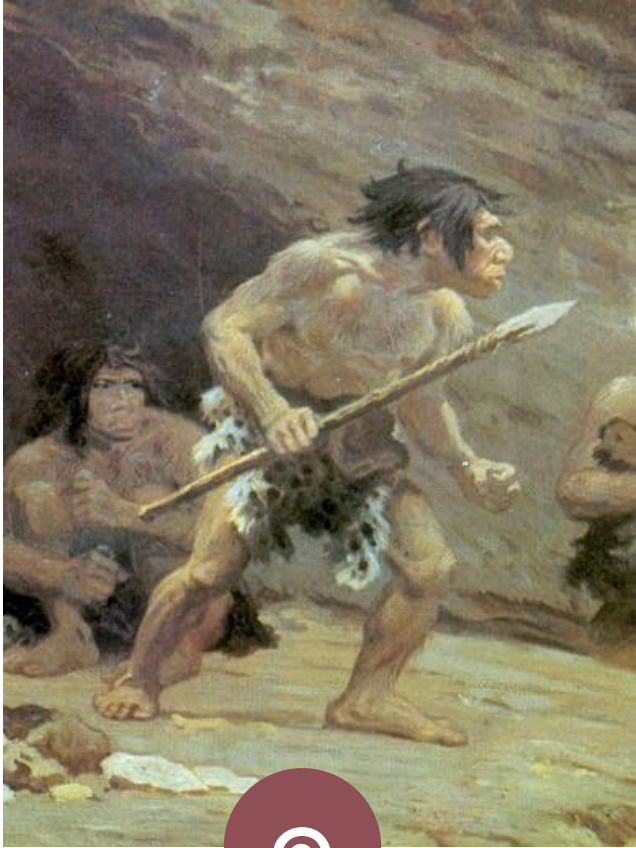
๑

๒

๓

กิจกรรม “ชุดปริศนา”

๑

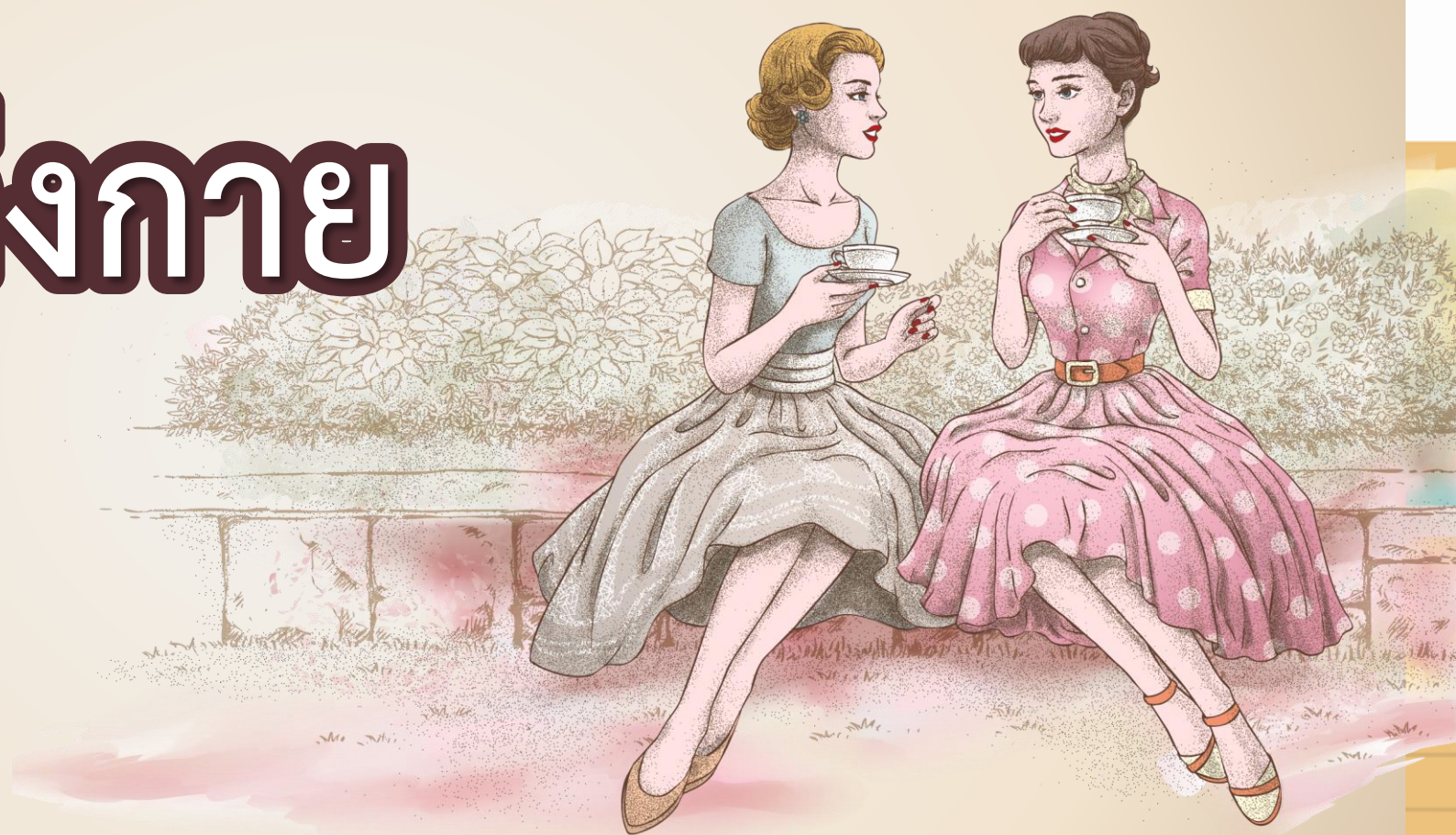
๒

๓

ประวัติศาสตร์

การแต่งกาย

ประวัติศาสตร์การแต่งกาย

“เครื่องแต่งกาย” หมายถึง สิ่งที่มนุษย์นำมาใช้เป็น
เครื่องห่อหุ้มร่างกาย การแต่งกายของมนุษย์แต่ละเผ่าพันธุ์
โดยสามารถค้นคว้าข้อมูลเรื่องเครื่องแต่งกายได้จากหลักฐาน
ทางวรรณคดีและประวัติศาสตร์ อันเป็นเครื่องช่วย
ชี้นำให้รู้และเข้าใจถึงแนวทางการแต่งกาย
และสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของการดำรงชีวิต
ของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย

ประวัติศาสตร์การแต่งกาย

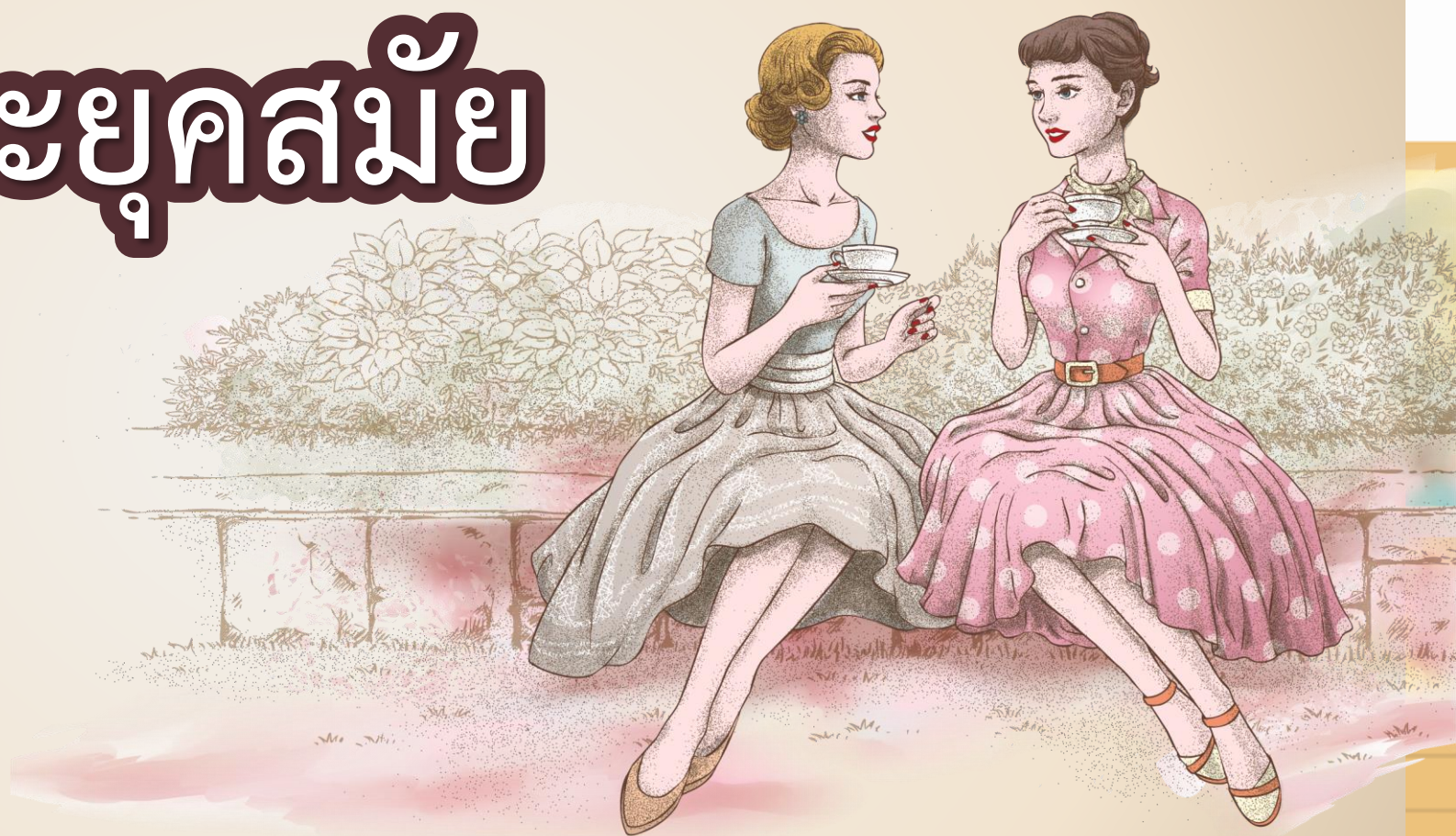
การแต่งกายของมนุษย์ที่แตกต่างกัน

- สภาพภูมิอากาศ
- สภาพงานและอาชีพของแต่ละบุคคล
- ขนบธรรมเนียมนิยม ประเพณี และวัฒนธรรม
- ศาสนา
- ความต้องการดึงดูดเพศตรงข้าม
- สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

ลักษณะของการแต่งกาย

ในแต่ละยุคสมัย

ยุคโรแมนติก

เป็นยุคสมัยหลังสงคราม ผู้คนหันมานิยมการแต่งกายแบบอังกฤษ (เรียกได้อีกอย่างว่า “แองโกลมานเนีย” “Anglomania”) ลักษณะของเครื่องแต่งกายจะมีลักษณะฟูฟ่องตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า และมีลักษณะพิเศษคือช่วงไหล่ที่ลู่ลง เอวคอด สะโพกผายออกเพื่อเน้นความเป็นสตรีเพศ รัดเอวด้วยคอร์เซ็ต กระโปรงพอง และตกแต่งด้วยเครื่องประดับ
หรูหรา

ยุคโรแมนติก

ยุควิกตอเรียนตอนต้น

ยุควิกตอเรียนตอนต้น (ค.ศ.1840-1870)

เครื่องแต่งกายจะมีลักษณะช่วงไหล่แคบและลู่ลง ลำตัวแคบมาก ด้วยการรัดคอร์เซ็ต กระโปรงบานพองฟู ความยาวกรอมพื้น ในการที่ต้องการทำให้กระโปรงมีความบาน ในสมัยนั้นต้องใส่กระโปรงถึงหกชั้น ซึ่งเป็นปัญหาทำให้ชุดหนักเกินไป จึงมีการแก้ปัญหาโดยการใส่ส้อม (Cage Crinoline) ไว้ข้างในกระโปรง ความนิยมในการสวมใส่หมวกใหญ่ ๆ หายไป เปลี่ยนความนิยมเป็นการใส่หมวกแบบ deep bonnets เป็นหมวกปกปิดหน้า จะมองเห็นหน้าเต็มเมื่อหันหน้าเข้าหากันตรง ๆ เท่านั้น ซึ่งเป็นการแสดงถึงความถ่อมตัว ลักษณะของคอเสื้อเป็นแบบโชว์อกเช็กซี (bertha neckline)

ยุควิกตอเรียนตอนต้น

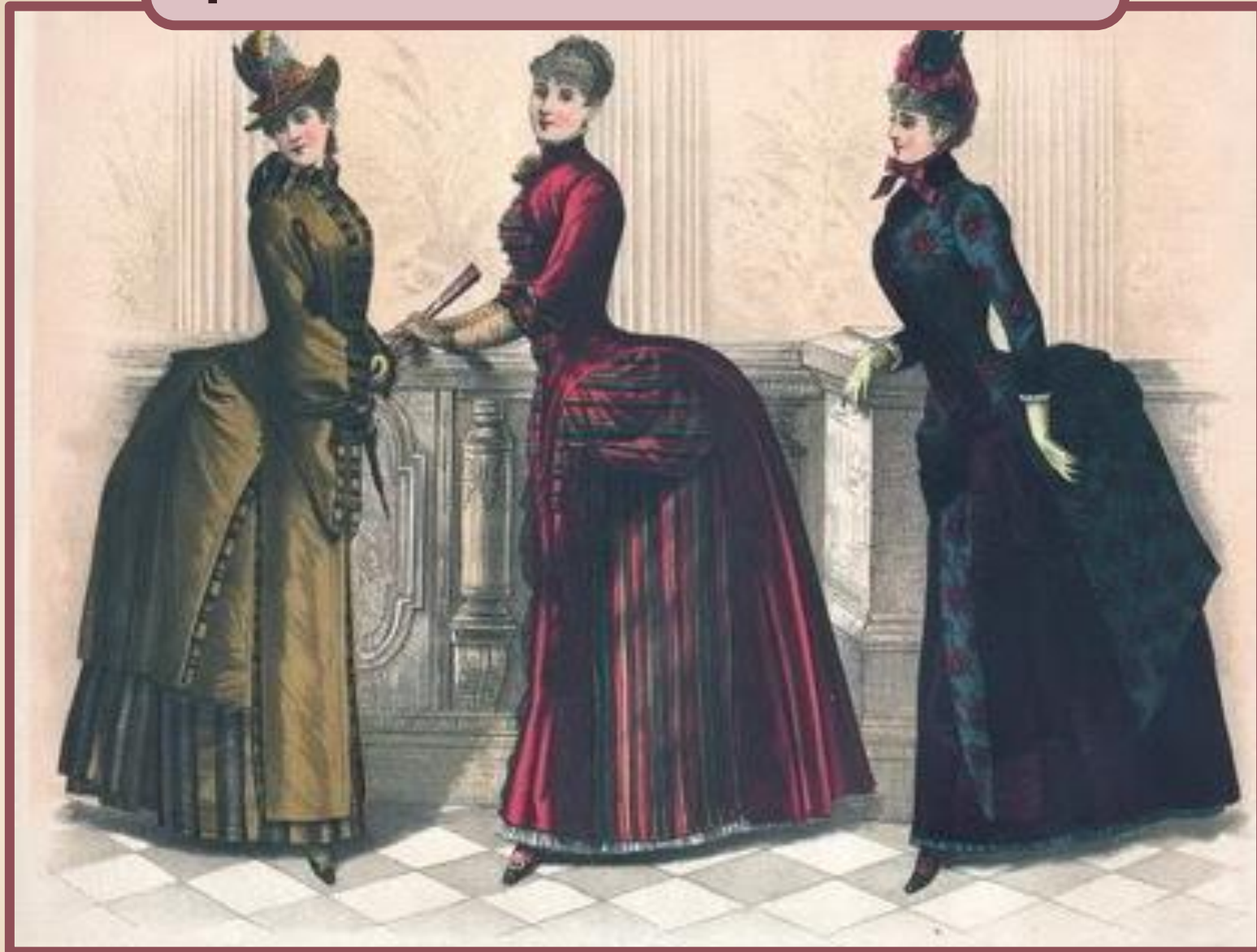

ยุควิคตอเรียนตอนปลาย

ยุควิคตอเรียนตอนปลาย (ค.ศ.1870-1890)

การแต่งกายจะมีลักษณะที่เริ่มเน้นรัดส่วน แต่ปกปิดร่างกายในเวลาเดียวกัน เห็นได้ว่าช่วงบนมีลักษณะเข้ารูปมากขึ้น นิยมใช้สีเข้ม มีการเปลี่ยนแปลงจาก “สุ่ม” มาใส่ “ที่ถ่างกระโปรง” (bustle) ทำให้กระโปรงจะไม่กางรอบด้านเหมือนแบบเดิม แต่จะดันไปด้านหลังแทน ช่วงแรกเป็นแบบ soft bustle ช่วงหลังหันมานิยม hard bustle

ยุควิกตอเรียนตอนปลาย

ยุค 1910s – World War I

ยุค 1910s – World War I (ค.ศ. 1911-1919)

การแต่งกายของผู้หญิงในยุคสมัยนี้มีการผสมผสานกับแนว Military คือ คอเสื้อและปกเสื้อมีลักษณะแบบทหาร กระโปรงสั้นลง เล็กน้อย และต่อมาลักษณะของกระโปรงจะมีความแคบลง ลดการสวมใส่เครื่องประดับ การแต่งกายมุ่งเน้นการใช้งานเป็นหลัก

ยุค 1910s – World War I

ยุค 1940s

ยุค 1940s (ค.ศ.1940-1949)

เป็นช่วงยุคสมัยที่เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง จึงเข้าสู่สภาวะขาดแคลน ทำให้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายถูกตัดให้เข้ากับการใช้งาน สีสัน ง่ายๆ ไม่หลากหลาย แฟชั่นหมวกที่นิยมคือผ้าคาดกันฝุ่นเวลาทำงานช่วงกลางวัน พักผ่อน ง่ายๆ และทะมัดทะแมง เมื่อสงครามโลกจบได้ไม่นาน ช่วงปี 1947 Christian Dior สร้างชื่อด้วย “นิวลุค” คือ สุนัขขนาดพอดีตัว เข้าเวยคอด กับ กระโปรงบาน โดยเป็นที่ฮือฮาเนื่องจากเป็นชุดที่ใช้เนื้อผ้าอย่างสิ้นเปลือง ซึ่ง ผิดจากนโยบายการประหยัดจากในช่วงสงครามอย่างสิ้นเชิง

ยุค 1940s

ยุค 1950s

ยุค 1950s (ค.ศ.1950-1959)

เป็นช่วงสมัยที่เศรษฐกิจรุ่งเรืองขึ้น ชนชั้นกลางและคนทั่วไปเริ่มมีเงิน วัยรุ่นมีเทรนด์แฟชั่นเป็นของตัวเอง โดยในช่วงแรกนิยมเป็น กระโปรงทรงดินสอแคบเข้ารูป และชุดที่นิยมต่อมาคือ กระโปรงบาน ความยาวคลุมเข่า ข้างในกระโปรงเสริมผ้าตาข่ายหลายชั้น เน้นทรวดทรงของสตรีบริเวณเอว

ยุค 1950s

ยุค 1960s

ยุค 1960s (ค.ศ.1960-1969)

ในช่วงต้นของยุค 60s นี้ยังนิยมแต่งชุดกระโปรงเช่นเดียวกับยุค 50s แต่เมื่อเข้าสู่ยุคปลาย (ช่วงปีค.ศ.1966) การแต่งกายก็มีความหลากหลายและแปลกใหม่ขึ้น วัยรุ่นมีความสนใจเกี่ยวกับแฟชั่น และวิทยาด้านต่าง ๆ ทั้งศิลปะ ดนตรี ได้พัฒนาเศรษฐกิจให้เฟื่องฟู ซึ่งแฟชั่นในยุคนี้เรียกรวม ๆ ว่า “Mod look” ประกอบด้วย มินิสเกิร์ต หรือเดรส สีม่อทลลิก ถู่นองหลากสี ลวดลายเรขาคณิต

ยุค 1960s

ยุค 1970s

ยุค 1970s (ค.ศ.1970-1979)

การแต่งกายในยุคนี้ เริ่มนิยมการแต่งกายที่สามารถใส่ได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง (Unisex) มีการใส่มินิสเกิร์ตแล้วยังนิยมกระโปรงทรงตัว A ที่บานออกทางด้านล่างเล็กน้อยและไม่มีความพอง

นอกจากนี้ยังมีกระแสนการแต่งตัวที่เกิดขึ้นในยุค 70s นี้ คือ ฮิปปี้ ซึ่งเป็น การแต่งตัวที่ผสมผสานความเป็น Ethnic style (พื้นเมือง) และการแต่งตัวสมัยใหม่ โดยจุดเด่นคือลายผ้าที่ดูซับซ้อน เป็นแนวตะวันออก และสีสดใส

ยุค 1970s

ยุค 1990s

ยุค 1990s (ค.ศ.1990-1999)

ลักษณะการแต่งกายเช่นเดียวกับปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์ การแต่งกายไทย สมัยรัตนโกสินทร์

รัชกาลที่ ๑-๓

รัชกาลที่ ๑-๓ ระยะเวลา ๖๙ ปี (พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๓๙๔)

การแต่งกายของผู้หญิง : ผู้หญิงจะนุ่งผ้าจีบ ห่มสไบเฉียง ตัดผมไว้ปีกประดับ กั้นไรผมวงหน้าโค้ง หากเป็นชาวบ้านอาจ นุ่งผ้าถุงหรือโจงกระเบน สวมเสื้อรัดรูปแขนกระบอก ห่มตะเบงมาน หรือผ้าแถบคาดรัดอก แล้วห่มสไบเฉียง

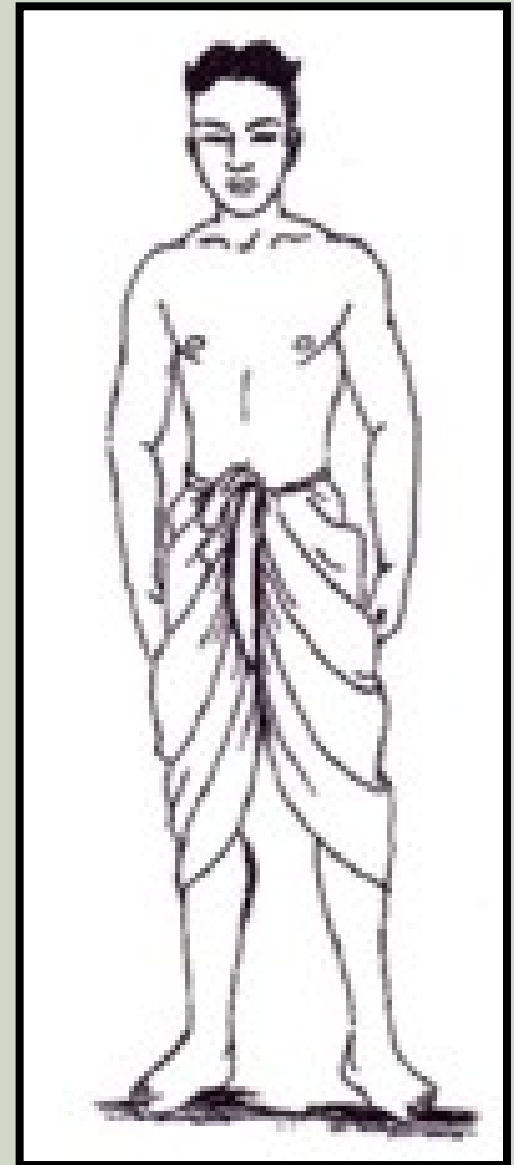
รัชกาลที่ ๑-๓

รัชกาลที่ ๑-๓

การแต่งกายของผู้ชาย :

ผู้ชายจะนุ่งผ้าม่วง โจงกระเบน
สวมเสื้อนอกคอเปิด ผ่าอก กระดุม ๕ เม็ด
แขนยาว หากเป็นชาวบ้านจะไม่สวมเสื้อ

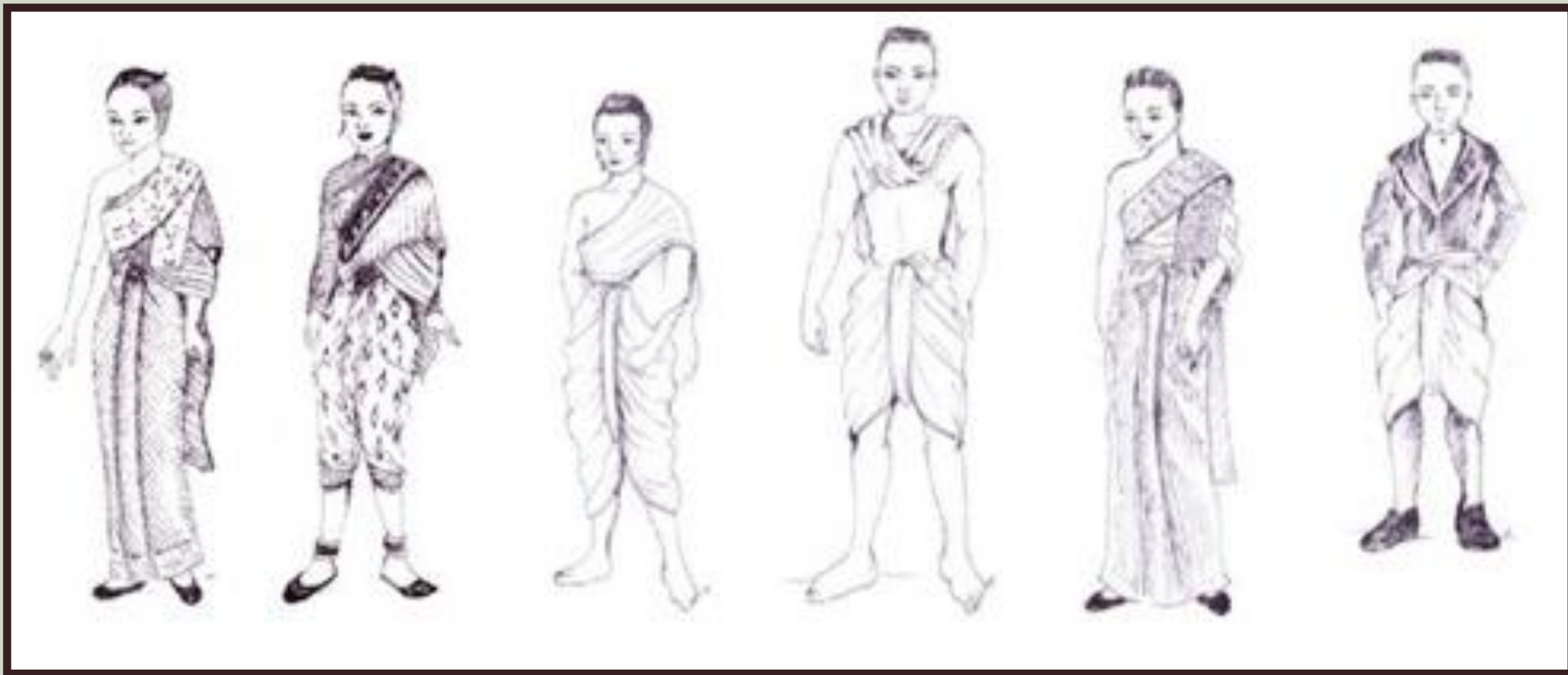
รัชกาลที่ ๔

การแต่งกายของผู้หญิง :

ผู้หญิงจะนุ่งผ้าลายโจงกระเบน หรือนุ่งผ้าจีบ
ใส่เสื้อแขนยาว ผ่าอก ปกคอตั้งเตี้ย ๆ
(เสื้อกระบอก) แล้วห่มผ้าแพรสไบจีบเฉียงทับ
บนเสื้อ ตัดผมไว้ปีกเช่นเดิม แต่ไม่ยาวประบ่า

รัชกาลที่ ๕

รัชกาลที่ ๕

สมัยรัชกาลที่ ๕ ระยะเวลา ๔๒ ปี (พ.ศ.๒๔๑๑-๒๔๕๓)

ในสมัยรัชกาลที่ ๕ นี้ ถือเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายของคนไทย เนื่องจากรัชกาลที่ ๕ ทรงเสด็จประพาสยุโรป และมีการนำแบบอย่างการแต่งกายของชาวยุโรปกลับมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย

สมัยรัชกาลที่ ๕ ตอนต้น

สมัยรัชกาลที่ ๕

ตอนกลาง

สมัยรัชกาลที่ ๕ ตอนปลาย

รัชกาลที่ ๖

สมัยรัชกาลที่ ๖ ระยะเวลา ๑๕ ปี (พ.ศ.๒๔๕๓-๒๔๖๘)

การแต่งกายของหญิง : ผู้หญิงเริ่มมีการนุ่งผ้าขึ้นตามพระราชนิยม สวมเสื้อแพรโปรงบาง หรือผ้าพิมพ์ดอก คอกว้างขึ้น หรือแขนเสื้อสั้นประมาณต้นแขน ไม่มีการสะพายแพร ส่วนทรงผมจะไวยาวเสมอต้นคอ ตัดเป็นลอน หรือเรียกว่าผมบ๊อบ มีการตัดผมด้านหลังให้โค้งเข้าหาต้นคอเล็กน้อย นิยมคาดผมด้วยผ้าหรือไข่มุก

การแต่งกายของชาย : ผู้ชายยังคงนุ่งผ้าม่วงโจงกระเบน สวมเสื้อราชประแตน แต่เริ่มมีการนุ่งกางเกงแบบชาวตะวันตกในภายหลัง แต่ประชาชนธรรมดาจะนุ่งกางเกงผ้าแพรของจีน สวมเสื้อคอกลมสีขาว (ผ้าบาง)

สมัยรัชกาลที่ ๖

รัชกาลที่ ๗

สมัยรัชกาลที่ ๗ ระยะเวลา ๙ ปี (พ.ศ.๒๔๖๘-๒๔๗๗)

การแต่งกายของหญิง : ผู้หญิงเลิกนุ่งโจงกระเบน แต่จะนุ่งเป็นผ้าชิ้นแค้เข้าสวมเสื้อทรงกระบอก ไม่มีแขน ไว้ผมสั้นตัดลอน ซึ่งจะตัดลอนมากขึ้น

การแต่งกายของชาย : ผู้ชายจะนุ่งกางเกงเป็นสีต่าง ๆ แต่ข้าราชการจะผ้าม่วงหรือสีน้ำเงิน สวมเสื้อราชประแตน สวมรองเท้ายาวและรองเท้า แต่ในปี ๒๔๗๕ มีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ทำให้อารยธรรมตะวันตกมีอิทธิพลต่อการแต่งกายของคนไทยมากขึ้น ผู้ชายจึงจะมีการนุ่งกางเกงขายาวแทนการนุ่งผ้าม่วง

สมัยรัชกาลที่ ๗

รัชกาลที่ ๘

สมัยรัชกาลที่ ๘ ระยะเวลา ๑๒ ปี (พ.ศ.๒๔๗๗-๒๔๘๙)

โดยสรุปแล้วในสมัยนี้จะมีการแต่งกายที่เป็นสากลมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นยุครัฐนิยม ซึ่งจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้กำหนดเครื่องแต่งกายออกเป็น ๓ ประเภท

๑. ใช้ในที่ชุมชน

๒. ใช้ทำงาน

๓. ใช้ตามโอกาส

ผู้หญิงจะสวมเสื้อแบบไหนก็ได้ แต่ต้องคลุมไหล่ มีการนุ่งผ้าถุง แต่ต่อมาจะเริ่มนุ่งกระโปรง หรือผ้าถุงสำเร็จสวมรองเท้า สวมหมวก และเลิกกินหมาก ส่วนผู้ชายจะสวมเสื้อมีแขน คอปิดหรือจะเปิดก็ได้

สมัยรัชกาลที่ ๘

รัชกาลที่ ๙

เกิดชุดไทยพระราชนิยม ได้แก่

- ไทยเรื่อนต้น ใช้แต่งในงานที่ไม่เป็นพิธี และต้องการความสบาย เช่น ไปเที่ยว
- ไทยจิตรลดา เป็นชุดไทยพิธีกลางวัน ใช้รับประมุขต่างประเทศเป็นทางการหรืองาน สวน
สนาม
- ไทยอมรินทร์ สำหรับงานเลี้ยงรับรองตอนหัวค่ำ อนุโลมไม่คาดเข็มขัดได้
- ไทยบรมพิมาน ชุดไทยพิธีตอนค่ำ คาดเข็มขัด
- ไทยจักรี คือชุดไทยสไบ
- ไทยดุสิต สำหรับงานพิธีตอนค่ำ จัดให้สะดวกสำหรับสวมสายสะพาย
- ไทยจักรพรรดิ เป็นแบบไทยแท้
- ไทยศิวาลัย เหมาะสำหรับเมื่ออากาศเย็น

ไทยเรือนต์ัน

ไทยจิตรลดา

ไทยอมรินทร์

ไทยบรมพิมาน

ไทยจักรี

ไทยจักรพรรดิ

ไทยดุสิต

ไทยศีวาลัย

แผนผังความคิด

เรื่อง

ประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกาย

แผนผังความคิด

เรื่อง ประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกาย

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๓-๕ คน ทำแผนผังความคิด
(Mind Map) เรื่อง ประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกาย
เพื่อสรุปความรู้ความเข้าใจของนักเรียน

แผนผังความคิด

เรื่อง

ประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกาย

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบความรู้

เรื่อง ประวัติศาสตร์การแต่งกาย

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง Mood Board

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th